

دولت و آذربایجان نماینده لرى آراسىندا موافقىت اولۇنمواش قراردادىن متنى

دولت و آذربایجان نماینده لرى آراسىندا اولان مذاکراتىن تعقىيىنده و دولتىن ۲-اردىبېشت ۱۳۲۵ تارىخنى، ۷ مادە دىن عبارت و همین نماینده لر طرفىندىن قبول ئىديمىش ابلاغىيەنى نظرە آلماق و تبادل افكار نتىجە سىننە توافق حاصل اولدو كە، آساغىدەكى مادە لر توضىح و مكمل عنوان ايلە تنظيم اولۇنوب و اجرایە قويىلسون:

۱نجى مادە- دولت ابلاغىيە سىننەن ۱نجى مادە سى بارە سىننە موافقىت حاصل اولدو كە، بو جملە اونا آرتىرىلىسىن: مالىيە رئيسى دە اىالتى انجمىنин پېشنهادى و دولتىن تصويبىي ايلە تعىين اولاچاقدىر.

۲نجى مادە- چون دولت ابلاغىيە سىننەن ۲نجى مادە سىننە مقرر اولۇنمواشدور استاندار، انجمن اىالتىنин نظرىنىي جلب ئىتمك شرطىلە، دولت طرفىندىن تعىين اولاچاقدىر، بو اصلىن اجراسى ايچون موافقىت حاصل اولدو كە، وزارت كشور استاندارى، اىالتى انجمىنин پېشنهاد ئىتدىگى نىچە نفرىن آراسىندا، انتخاب ئىبيب و تصويب ايچون دولته پېشنهاد ئىتسىن.

۳نجى مادە- آذربایجاندا اولان آخر تحولاتى نظرە آلاراق، دولت ايندىكى مجلس ملينى اىالتى انجمن منزلە سىننە تانياجاقدىر. ۵ ۱نجى مجلس تشكيلى تاپىپ دولت طرفىندىن پېشنهاد اولۇنان يىنى اىالتى و ولايتى انجمن قاتونو تصويب ئىدىليكىدىن سونرا، آذربایجان اىلتى انجمىنinin انتخابى، تصويب اولۇنمواش قانون اوزرە، تىزلىكىله باشلاناجاقدىر.

دولت و آذربایجان نماینده لری آراسیندا... متنی

۴-نجی ماده- آذربایجان تحولو و نهضتی نتیجه سینده نظام وظیفه افرادیندان احضار اولونان قوشون که، بو قراردادین امضاسیله ایران آرتشی جزوینده اولور و بو قوشون و فرمانده لرینین تکلیفینی تعیین نتمکدن نوتری موافقت حاصل اولدو جناب آقای قوام السلطنه دولتی و آذربایجان ایالتی اجمنی نماینده لریندن عبارت بیر کمیسیون تشکیل تاپیب و بو کمیسیون مسئله نی حل نتمک يولونو تنزلیکله، تصویب اولماقدان نوتری، پیشنهاد نتین.

۵-نجی ماده- موافقت حاصل اولدو که، آذربایجانین عوایدیندن یوزده ۷۵ فانص محلی مخارج ایچون اختصاص ونریلیب و یوزده ۲۵ فانصی ده ایران مملکتینین عموم مخارجی ایچون مرکزه گوندریلسین.

تبصره (۱)- پست و تلگراف، گمرک و دمیر یول و ارومیه دریاچه سینین کشتیرانیق مخارجی و عوایدی کلاً دولت عهده سینه و دولته منحصر اولاًجاقدیر و ضمناً قید ندیلیر که، ایالتی و ولایتی انجمنلر و دولتی دوایرین تلگرافی مجاناً مخبره اولوناجاقدیر.

تبصره (۲)- اساسی شوسه یوللارینین ساختمانی و تعمیری دولتين و فرعی، محلی یوللارین احداشی و تعمیری ایسه ایالتی اجمنین عهده سینده اولور.

تبصره (۳)- آذربایجان اهالیسینین ایران مشروطیتینه نتدیگی بؤیوک خدمتلری و آذربایجانین غیور خلقینین آزادلیق و دموکراسی قورماق یولوندا فداکاریغیندان قدردانلیق و حق شناسلیق نتمکدن نوتری دولت قبول ندیر که، آذربایجانین گمرکی عایداتینین یوزده ۲۵ فانصی آذربایجان دارالفونونون مصارفینی تأمین نتمکدن نوتری اختصاص ونریلسین.

۶-نجی ماده- دولت قبول ندیر که، میانه ایله تبریز آراسینداکی دمیر یول خطینین چکیلمه سینه تنزلیکله باشلاییب و سرعتله انجام ونرسین. معلوم دور که، بو ایشده آذربایجان کارگرلری و متخصصلری مقدم توتولاجاقلار.

۷-نجی ماده- نظام وظیفه دن باشقان فدائی آدیله تشکیل تاپان داوطلب قوشونلار ژاندارمریبیه تبدیل اولونورلار و بو انتظامی قوه لرین تکلیفینی تعیین ئتمک و همچنین اونون فرماندهلرینین تعیینی ایچون موافقت حاصل اولدو كه، جناب آقای قوام السلطنه دولتى و آذربایجان ایالتى انجمى نمايندە لریندن عبارت بير کمیسیون محلە تشکیل تاپیب و تزییکله بو مسئله نى حل ئتمک يولونو تصوییدن ئوترى پیشنهاد ئتسین.

تبصره (۱)- چون آخر ايلدرە بعضى نامناسب عمللر نتیجه سیندە امنىيە و ژاندارمرى آدى ایران عمومى افکارى مقابلىندا، خصوصىلە آذربایجاندا مخالف و نامناسب احساسات تولید ندييدير و چون آخر وقتلرە دولت رئىسى شخسا بۇ تشکیلاتين فرماندهلىگىنى عهده سينه آليب و بو اداره ده اصلاحات و ناصالح عنصرلردن تصفيه انتظارى گىدير. بونا گۈرە موافقت اولوندو كه، ژاندارمریبیه نسبت عمومى احساسات، خصوصىلە آذربایجان اهالىسىنین احساساتى، دولت رئىسىنە يېتىرىلسىن؛ تا بو تشکیلاتين آدینى دېگىشمك و اونون ایچون مناسب بير آد انتخاب ئتمىكن ئوترى لازمى قرارلار آسینلار.

۸-نجى ماده- آذربایجان دموکراتىك نهضتىن نتیجه سیندە كندچىلەر آراسىندا بولونن يېرلرین خصوصوندا، او قىمت كە، دولتى خالصە جاتا مربوطدور، دولت بوتون مملكتىدە اولان خالصە لرین كندچىلەر آراسىندا بولونمه سىلە اصولاً موافق اولدوغو ایچون، بو ايشىن اجراسىنى مانعسىز بىلير و بو مسئله يە مربوط اولان لايھە نى، بىرينجى فرصتىدە، تصویب اولماقادان ئوترى مجلس شورای ملیيە پیشنهاد ئىدە جىكىر. آذربایجانين اخىر تحولاتى نتیجه سیندە كندچىلەر آراسىندا بولونن باشقان يېرلر بارە سيندە موافقت حاصل اولدو كە، مالكلرین خسارتلرىن جبران ئتمك و يا اونلارين املاكىنин تعويضىنندن ئوترى جناب آقای قوام السلطنه دولتى و آذربایجان ایالتى انجمى نمايندە لریندن کمیسیون تشکیل تاپیب و بو کمیسیون مسئله نىن راه حلىنى، تصویيدن ئوترى، پیشنهاد ئتسين.

دولت و آذربایجان نماینده لری آرسیند... متنی

۹نجی ماده- دولت موافقت ئدير كه، ۵ انجى مجلس آچىلان كىمى آزادلىق و دموکراسى اصولو اوزرە، يعنى عمومى، گىزلى، مستقيم، مناسب، برابر و قادىنلاردا شامل اولماق شرطىلە تنظيم اولونان انتخابات قانونو لايھە سينى مجلسه تقديم ئىدىب و اونون تصويبىنى فورىتلە ايستە سين و همچىن دولت قبول ئىدىب آذربایجان و ئولكە نين باشقا نقطە لری نماینده لريينين سايىنى، اهالى سينين تناسىبىلە آرتىرماقدان ئوترى ۵ انجى مجلس آچىلان گونو قانونى لايھە نى پىشىنەد ئىدىب ۲ فورىتلە اونون تصويبىنى ايستە سين؛ تا تصويبىدن سونرا، انتخاب وسىله سيلە همان نقطە لريين نماینده لريينين كسرىنى تعىين و مجلسه گۈندىرسىنلە.

۱۰ انجى ماده- آذربایجان اىالتى ۳ و ئنجو استانلارдан عبارت اولا جاقدىر.

۱۱ انجى ماده- دولت موافقت ئدير كه، آذربایجان ايشلرلەنин ياخشى قاباغا گىتمە سى اىچون استاندار ادارە رئيسلىرى و اىالتى انجمىنин هيئت رئيسە سينىن عبارت بير ادارى شورا دوزە لسین و بو شورا اىلتى انجمىنин نظراتى آلتىندا وظيفە سينى انجام وئرسىن.

۱۲ انجى ماده- ۲ اردىبىھشت ۱۳۲۵ تارىخلى دولت ابلاغىيە سينين ۳نجو ماده سينە، متوسطە و عالي مدرسه لريين تكلىفي نى تعىين ئىتمك لاحاظىندان مېبىم اولدوغو اىچون، بو جملە اضافە اولونور. «متوسطە و عالي مدرسه لرده تدریس فارسى و آذربایجان دىللرلەنە، وزارت فرهنگ طرفىنەن، اولونان اصلاح، زمان و مكان شرایطى و دموکراتىك اصول لارلا موافق و اوىغۇن بير صورتىدە تنظيم اولونان پروگرام اوزرە عملى اولا جاقدىر.»

۱۳ انجى ماده- دولت موافقت ئدير كه، آذربایجاندا اولان كىردىلە بىر موافقىتname نين مزايسىنەن استفادە ئىدىب و دولت ابلاغىيە سينين ۳نجو ماده سى اوزرە ۵نجى ابتدائى كلاسينا قدر نوز دىللرلەنە تدریس ئىتسىنلە.

تبصرە(۱)- آذربایجاندا اولان آثورى و ارمنى كىمى اقليتلىرىن دە حقلرى اولا جاقدىر كە، ۵نجى كلاسا قدر نوز آنا دىللرلەنە تدریس ئىتسىنلە.

۴ انجی ماده- دولت نظرده توتوب دور که، بوتون ایران ایچون دموکراسی اصولو اوزره، یعنی عموم و گیزلى، مستقیم و متساوی رایله تنظیم اولونان شهر انجمناری قانونونو، تصویب اولماقدان نوتری، ۵ انجی مجلسه پیشنهاد نتسین. بو قانون تصویب اولان کیمی، آذربایجان و بوتون ایران نقطه لرینده شهر انجمنارین سچگیسینه باشلاناجاقدیر. بو قانون تصویب اولانادک و تازا سئچگیلر انجام تاپانا قدر آذربایجاندا اولان ایندیکی شهر انجمناری نوز وظیفه لرینه ادامه وئره جکلر.

۵ انجی ماده- بو موافقنامه ایکی نسخه ده تنظیم و مبادله اولوب، دولت هیئتی و آذربایجان ایالتی انجمنارین تصویبیندن سونرا اجرایه قویولور.

تبریز. تاریخ ۲۳ - ۳ - ۱۳۲۵

پیشه وری - مظفر فیروز

موافقنامه خصوصوندا فرقه نین نظرینی ده بیلدیرمک ایچون آقای پیشه ورینین ایکی نطقینی بورایا نقل ئتمه لییک.

كتاب منبع سی: شهریورین اون ایکی سی

۱۳۲۴ - ۱۳۲۵

آذربایجان دموکرات فرقه سینین بیرنجي ايل دونومى مناسبىلە
مرکزى تبلیغات شعبه سینین نشریه سى
تبریز ۱۳۲۵

تاپالىين: ياشار آذرى

كتابخانانين اينترنت آدرسە: <http://www.javaan.net/nashr.htm>

پست آدرسە: BM IWSN, London WC1N 3XX, UK

ایمەل آدرسە: yasharazarri@yahoo.com

نشر كارگرى سوسیالیستی نین مسئولە: ياشار آذرى

تاپالىين تاریخ: ۱۳۸۵